

**Kelan perustoimeentulotuki
FPA:s grundläggande
utkomststöd**

2017

10

Toimeentulotukea maksavat Suomessa Kela ja kunnat. Kela maksaa *perustoimeentulotuen*, ja kunta vastaa *täydentävistä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta*. Tarvittaessa Kela ohjaa ja neuvoo perustoimeentulotuen hakijaa kunnan sosiaalipalveluihin hakeutumisessa. Toimeentulotukea säätelee laki toimeentulotuesta.

Toimeentulotuen kehitystä selostetaan liitteessä 8.

Tarkempaa tilastotietoa

- www.kela.fi/tilastot

Toimeentulotuki on henkilön tai perheen viimesijainen taloudellinen tuki, joka kattaa elämän perusmenoja. Toimeentulotuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi etuudeksi.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Kunta voi hakintansa mukaan myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea.

Oikeus perustoimeentulotukeen. Perustoimeentulotukea voi saada Suomessa asuva tai oleskeleva henkilö tai perhe, joka ei voi saada muuten toimeentuloaan ja jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin.

Oikeus perustoimeentulotukeen ratkaistaan tekemällä laskelma tuloista, varoista ja menoista. Laskelmassa tuloja ovat kaikki hakijan tai perheen käytettävissä olevat nettotulot ja varat.

Perustoimeentulotuella katettavat menot. Perustoimeentulotukea voi saada perusosalla katettaviin menoihin ja muihin perusmenoihin.

Perusosa on kiinteä summa, joka on tarkoitettu jokapäiväisen elämän välttämättömiin menoihin. Perusosan määrä on laskennallinen, ja sen suuruus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaan. Vuonna 2017 perusosan määrä oli yksin asuvalle 487,89 €/kk.

Perusosalla katetaan

- ravintomenot
- vaatemenot
- vähäiset terveydenhuoltomenot (esim. itsehoitoläkkeet)
- henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot
- paikallisliikenteen käyttö

Finland betalas utkomststöd av FPA och kommunerna. FPA betalar *grundläggande utkomststöd*, och kommunerna svarar för *kompletterande och förebyggande utkomststöd*. Vid behov instruerar och handleder FPA den som ansöker om grundläggande utkomststöd i ansökan om kommunens socialtjänster. Utkomststödet regleras av lagen om utkomststöd.

Utkomststödet utveckling refereras i bilaga 8.

Mer detaljerad statistik

- www.fpa.fi/statistik

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd för enskilda personer och familjer. Det beviljas som ett stöd i sista hand för att täcka de grundutgifter som man har i livet. Utkomststödet är avsett som en kortvarig förmån.

Man ansöker om grundläggande utkomststöd hos FPA. Kommunen kan enligt prövning bevilja kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd.

Rätt till grundläggande utkomststöd. Det grundläggande utkomststödet är en ekonomisk förmån som beviljas i sista hand. Det grundläggande utkomststödet kan beviljas en person eller familj som bor eller vistas i Finland och som inte annars kan försörja sig och vars inkomster och tillgångar inte räcker till för de nödvändiga dagliga utgifterna.

För att FPA ska kunna avgöra om den sökande har rätt till grundläggande utkomststöd görs en beräkning av inkomsterna, tillgångarna och utgifterna. Som inkomster beaktas alla de disponibla nettoinkomster och tillgångar som den sökande eller familjen har.

Utgifter som det grundläggande utkomststödet täcker. Grundläggande utkomststöd kan beviljas för utgifter som täcks med grunddelen och för andra grundutgifter.

Grunddelen utgörs av ett fast belopp som är avsett för nödvändiga utgifter i det dagliga livet. Grunddelen utgörs av ett kalkylerat belopp vars storlek justeras årligen med folkpensionsindex. År 2017 var grunddelens belopp 487,89 €/mån. för personer som bor ensamma.

Med grunddelen täcks

- utgifter för kost
- utgifter för kläder
- mindre hälso- och sjukvårdsutgifter (t.ex. egenvårds-läkemedel)
- utgifter för personlig hygien och renlighet i hemmet
- utgifter för användning av lokaltrafik
- utgifter för prenumeration på en dagstidning

- sanomalehden tilaus
- puhelimen ja tietoliikenteen käyttö
- harrastus- ja virkistystoiminta
- muut vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Muina perusmenoina otetaan huomioon kohtuullisen suuruisena

- asumismenot (esim. vuokra, vastike, taloussähkö ja kotivakuutus)
- välttämättömät muuttokustannukset ja vuokravakuudet
- muut kuin perusosaan sisältyvät julkisen terveydenhuollon menot (esim. terveyskeskuksen asiakasmaksut, reseptilääkkeiden omavastuuosuudet ja silmälasit)
- lasten kunnallisen päivähoidon sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot
- lapsen tapaamisesta etävanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat kunnan sosiaalihuollon vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuinten päätökseen
- välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot.

Perustoimeentulotuessa huomioitavat tulot. Perustoimeentulotuen määrään vaikuttavat lähes kaikki kotitalouden käytettävissä olevat tulot ja varat. Verotettavat tulot huomioidaan nettomääräisinä.

Vähäiset ansiotulot ja avustukset eivät vaikuta perustoimeentulotukeen. Alle 18-vuotiaiden lasten tulot otetaan huomioon hänen perusosaansa ja muita perusmenoja vastaavilta osin vain silloin, kuin ne ovat vähäistä suurempia ja säännöllisiä.

Joitain sosiaalietuuksia ei huomioida perustoimeentulotuessa tulona. Näitä ovat mm. äitiysavustus, koulumatkatuki, vammaisetuudet ja työttömyysetuuksien kulkorvaukset ja korotusosat.

Varallisuus on yleensä realisoitava eli muutettava rahaksi. Esimerkiksi tileillä olevat säästöt, rahasto-osuudet, säästövakuutukset ja arvopaperit huomioidaan perustoimeentulotuen laskelmassa heti käytettävissä oleviksi tuloiksi. Muun varallisuuden ja omaisuuden kohdalla annetaan realisointiaikaa.

Perustoimeentulotukea myönnettäessä varoina ei kuitenkaan huomioida

- hakijan tai perheen käytössä olevaa vakinaista asuntoa eikä tarpeellista asuinirtaimistoa
- tarpeellisia työ- tai opiskeluvälineitä
- alle 18-vuotiaan lapsen varoja siltä osin kuin ne ylittävät hänen perusosansa ja muut perusmenonsa

- utgifter för användning av telefon och datakommunikation
- utgifter för hobbyverksamhet och rekreation
- andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle.

Som övriga grundutgifter beaktas följande utgifter till skäligt belopp:

- boendeutgifter (t.ex. hyra, vederlag, hushålls elektricitet och hemförsäkring)
- nödvändiga flyttkostnader och hyresgaranti
- andra utgifter för offentlig hälso- och sjukvård än de som ingår i grunddelen (t.ex. hälsovårdscentralens klientavgifter, självriskandelarna för receptbelagda läkemedel och glasögon)
- utgifter för kommunal barndagvård samt utgifter för morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever
- utgifter som en umgängesförälder har för umgänget med sitt barn. Av utgifterna beaktas de som grundar sig på ett avtal fastställt av socialvärden i kommunen eller på ett domstolsbeslut
- utgifter för anskaffning av en nödvändig identitetshandling, uppehållshandling eller resehandling.

Inkomster som beaktas i samband med det grundläggande utkomststödet. Så gott som alla hushållets disponibla inkomster och tillgångar inverkar på beloppet av det grundläggande utkomststödet. Beskattningsbar inkomst beaktas till nettobelopp.

Små förärvsinkomster och understöd inverkar inte på det grundläggande utkomststödet. Då det gäller inkomster som ett barn under 18 år har beaktas dessa endast om det är fråga om inkomster som är regelbundna och större än vad som kan anses vara små inkomster.

Vissa sociala förmåner beaktas inte som inkomst i samband med det grundläggande utkomststödet. Sådana förmåner är bl.a. moderskapsunderstöd, skolresestöd, handikappförmåner samt kostnadsersättningar och förhöjningsdelar till arbetslöshetsförmåner.

Förmögenhet ska i regel realiseras, det vill säga omvandlas till pengar. Till exempel besparingar på bankkonton, fondandelar, sparförsäkringar och värdepapper beaktas i utkomststödsräkningen som inkomster som kan omedelbart omvandlas till pengar. I fråga om övriga tillgångar och övrig egendom fastställs en tid under vilken tillgångarna och egendomen ska realiseras.

Vid beviljande av grundläggande utkomststöd beaktas inte följande tillgångar:

- den stadigvarande bostad som är i den sökandes eller familjens bruk samt behövt bostadslösöre
- nödvändiga arbets- och studieredskap
- tillgångar som hör till ett barn under 18 år, till den del tillgångarna överstiger barnets grunddel och övriga grundutgifter

10 | Perustoimeentulotuki – Grundläggande utkomststöd

- muita sellaisia varoja, jotka ovat tarpeen jatkuvan toimeentulon turvaamiseksi.

Perustoimeentulotukea voidaan myöntää myös ennakona odotettavissa olevaa etuutta, tuloa, korvausta tai saatavaa vastaan. Silloin maksetun perustoimeentulotuen määrä peritään takaisin tulevista tuloista tai vähennetään tulevista etuuksista.

- andra sådana tillgångar som anses nödvändiga för tryggande av fortsatt försörjning.

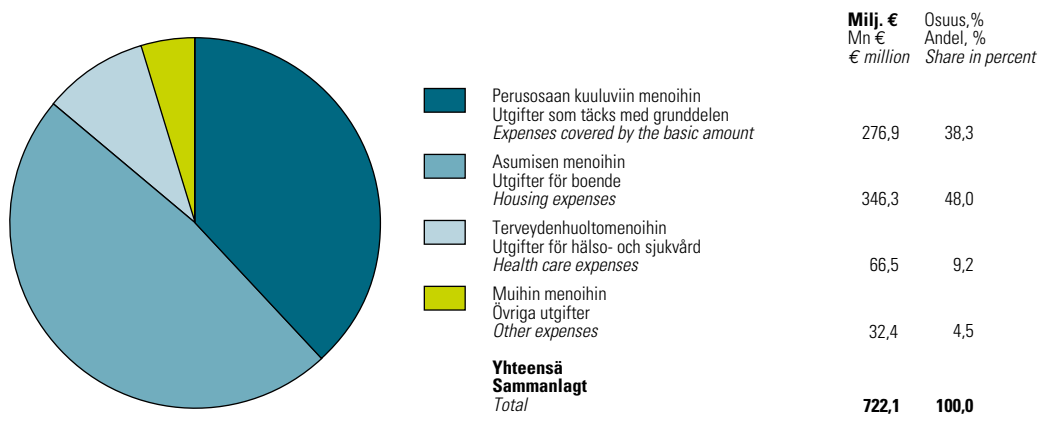
Grundläggande utkomststöd kan också beviljas i förskott mot emotsedda förmåner, inkomster, ersättningar eller fordringar. I så fall kommer beloppet av det utbetalda utkomststödet att drivas in från de kommande inkomsterna eller dras av från kommande förmåner.

154. Kelan maksama perustoimeentulotuki 2017
Grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2017
Basic social assistance paid out by Kela, 2017

Vuosi År Year	Yhteensä Sammanlagt Total	Tuen laskennallinen kohdentuminen Kalkylerad fördelning av stödet Distribution of the assistance				
		Perusosaan kuuluviin menoihin Utgifter som täcks med grunddelen Expenses covered by the basic amount	Varsinaiisiin asumismenoihin Faktiska utgifter för boende Actual housing expenses	Muihin asumiseen liittyviin menoihin Övriga utgifter som hänför sig till boende Other housing-related expenses	Terveystenhoitomaihin Utgifter för hälso- och sjukvård Health care expenses	Muihin menoihin Övriga utgifter Other expenses
Milj. € – Mn € – € million						
2017	722,08	276,94	315,04	31,23	66,50	32,36

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.
 Källa: FOS, FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

Kuvio 63. Kelan maksaman perustoimeentulotuen laskennallinen kohdentuminen eri menoihin 2017
Figur 63. Kalkylerad fördelning av grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2017, enligt utgiftsslag
Chart 63. Distribution of the basic social assistance paid out by Kela towards different expenses, 2017

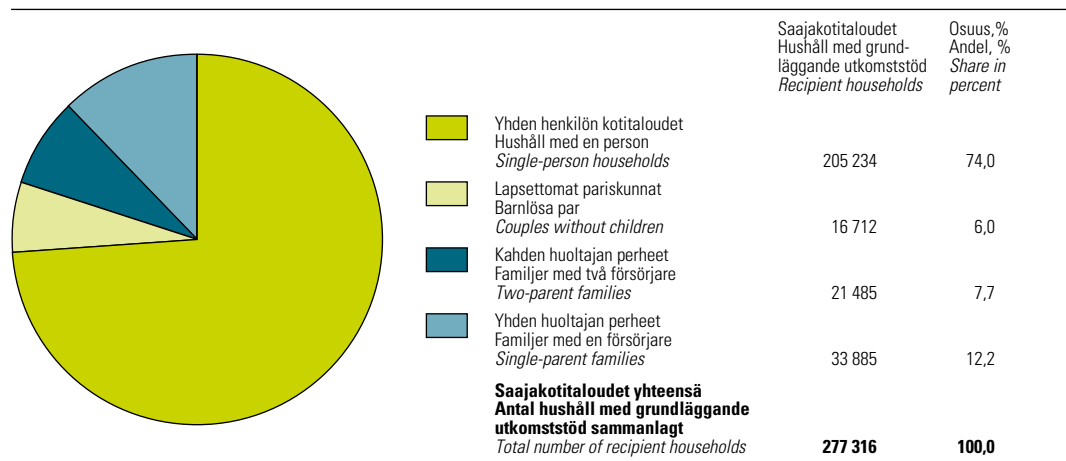
Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.
 Källa: FOS, FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

155. Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajat 2017
Mottagare av grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2017
Basic social assistance paid out by Kela, 2017

Vuosi År Year	Kotitaloudet yhteensä Hushåll totalt <i>Total number of recipient households</i>	Yhden henkilön kotitaloudet Hushåll med en person <i>Single-person households</i>	Lapsettomat pariskunnat Barnlösa par <i>Couples without children</i>	Kahden huoltajan perheet Familjer med två försörjare <i>Two-parent families</i>	Yhden huoltajan perheet Familjer med en försörjare <i>Single-parent families</i>	Saajat (henkilöt) Mottagare (personer) <i>Recipient individuals</i>
Saajat vuoden aikana – Mottagare under året – Beneficiaries during the year						
2017	277 316	205 234	16 712	21 485	33 885	402 564
€/kk – €/mån. – €/month						
2017	449,70	417,28	509,26	647,83	488,45	.

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.
 Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

Kuvio 64. Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajakotitaloudet kotitaloustyyppin mukaan 2017
Figur 64. Hushåll med grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2017, enligt hushållstyp
Chart 64. Households receiving basic social assistance from Kela by household type, 2017

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.
 Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

156. Kelan maksama perustoimeentulotuki maakunnittain 2017
Grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA enligt landskap 2017
Basic social assistance paid out by Kela, analysed by region, 2017

Maakunta ¹⁾ Landskap ¹⁾ Region	Maksetut tuet, milj. € Utbetalda stöd, mn € Total amount of assistance paid, € million	Saajakotitalouksia vuoden aikana Hushåll med grundläggande utkomststöd under året Number of recipient households (per annum)	Saajia vuoden aikana Mottagare under året Number of recipients (per annum)	Yhteensä Samman- lagt Total	% väestöstä % av befolkningen % of population	18–24- vuotiaita 18–24-åringar 18 to 24-year- olds	% 18–24- vuotiaista % av 18–24- åringar % of population aged 18–24
Koko maa – Hela landet – Whole country	722,08	277 316	402 564	7,3	79 161	17,7	
Uusimaa – Nyland	304,69	99 163	149 921	9,0	25 411	18,6	
Varsinais-Suomi – Egentliga Finland	48,06	20 931	30 822	6,4	6 006	14,6	
Satakunta	17,74	8 667	11 958	5,4	2 773	17,4	
Kanta-Häme – Egentliga Tavastland	21,25	8 775	12 493	7,2	2 569	21,2	
Pirkanmaa – Birkaland	68,86	27 773	39 075	7,6	8 307	18,8	
Päijät-Häme – Päijänne-Tavastland	31,47	12 259	17 273	8,6	3 847	25,8	
Kymenlaakso – Kymmenedalen	22,85	10 209	14 358	8,2	3 046	25,5	
Etelä-Karjala – Södra Karelen	14,01	6 213	8 580	6,6	1 810	17,9	
Etelä-Savo – Södra Savolax	14,31	7 001	9 656	6,6	2 037	19,8	
Pohjois-Savo – Norra Savolax	32,50	13 788	19 413	7,9	4 202	21,1	
Pohjois-Karjala – Norra Karelen	19,16	9 463	13 061	8,0	2 930	21,7	
Keski-Suomi – Mellersta Finland	35,72	15 470	21 712	7,9	5 055	20,4	
Etelä-Pohjanmaa – Södra Österbotten ...	14,93	7 067	10 355	5,4	2 299	16,2	
Pohjanmaa – Österbotten	14,18	5 853	9 432	5,2	1 775	11,3	
Keski-Pohjanmaa – Mellersta Österbotten	4,24	2 341	3 464	5,0	781	14,4	
Pohjois-Pohjanmaa – Norra Österbotten	34,71	17 880	25 898	6,3	6 160	16,9	
Kainuu – Kajanaland	6,10	3 414	4 615	6,2	1 027	19,8	
Lappi – Lappland	17,23	8 433	11 945	6,7	2 587	18,7	

¹⁾ Maakuntajako, ks. kartta liitteessä 13.
Landskapsindelning, se kartan i bilaga 13.

Huom. Perustoimeentulotuen toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Anm. Verkställandet av det grundläggande utkomststödet i landskapet Åland hör inte till FPA:s uppgifter.

N.B. The implementation of the basic social assistance in the Province of Åland is not part of Kela's responsibilities.

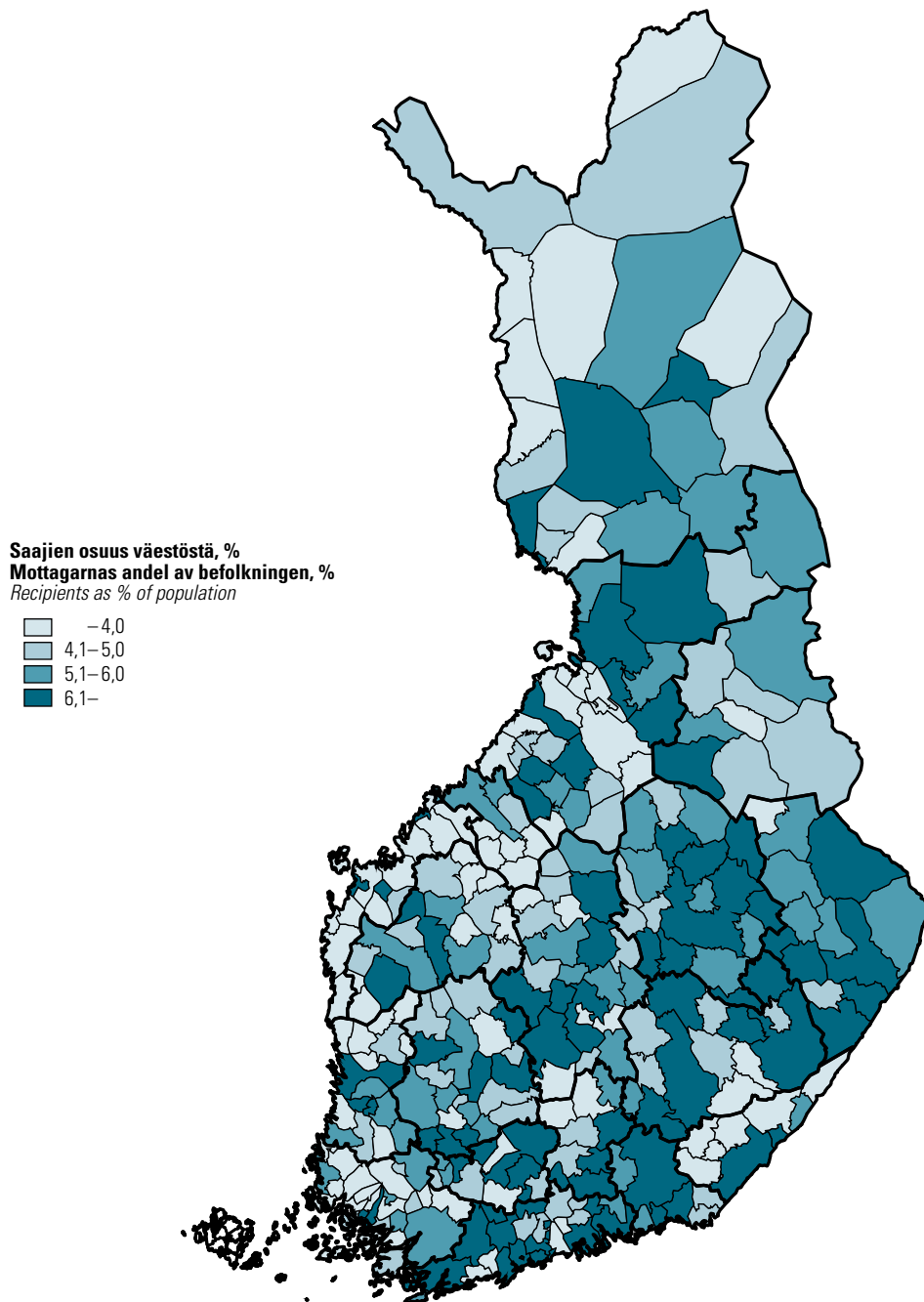
Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.

Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

Kuvio 65. Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajat ja saajien osuus väestöstä kunnittain 2017

Figur 65. Mottagare av grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA och deras andel av befolkningen enligt kommunvis 2017

Chart 65. Recipients of basic social assistance paid out by Kela and their share of the population by municipality, 2017

Huom. Perustoimeentulotuen toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Anm. Verkställandet av det grundläggande utkomststödet i landskapet Åland hör inte till FPA:s uppgifter.

N.B. The implementation of the basic social assistance in the Province of Åland is not part of Kela's responsibilities.

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.

Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.